

Voor de start van het nieuwe politieke seizoen pakt EnscheD66 uit met **SOPHIE in 't VELD** over het EU-verdrag

special

en nog véél meer

Inhoud

- 2 Europa, ja natuurlijk! – Jan van Lijf
- 2 Het 'hervormingsverdrag': Wat is het waard? – Sophie in 't Veld
- 3 Don't go double Dutch – Hilde Agterbos
- 4 Grensoverschrijdende voor(oor)delen – Joost Wery
- 5 De weg naar de arbeidsmarkt loopt via het onderwijs... Ook voor Europa! – Hilde Agterbos
- 8 AgenD66
- 9 Colofon

Van de redactie

Enschede vormt de poort tot Europa, zo zult ook u tijdens uw zomervakantie wellicht weer hebben vastgesteld. Om deze poort – eenmaal teruggekeerd - niet te sluiten begint de redactie het nieuwe politieke jaar met een nieuwsbrief over Europa. In de Europese politiek heeft men ondertussen tijdens de vakantie niet stilgezeten, zo blijkt uit het stuk van Sophie in 't Veld over het 'hervormingsverdrag', het verdrag dat voor de vakantie in de volksmond nog de Europese grondwet heette.

Hilde Agterbos en Joost Wery, redactie EnscheD66

EN VERDER: Wat doet de EU voor werk?

Wat vinden Enschede en Münster van elkaar en van de Euregio?

EURtiquette of hoe houden wij Europa in onze handen?

Europa, ja natuurlijk!

Jan van Lijf, bestuursvoorzitter

D66 is een pro-Europese partij en dat willen wij uitdragen. In dit jongste nummer van EnscheD66 stellen wij het onvermijdbare van grensoverschrijdende samenwerking op lokaal en op regionaal niveau in een Europa zonder grenzen centraal. De betrokken grensgebieden zullen elkaar moeten vinden in nauwere samenwerking.

[Lees meer...](#)

Europa, ja natuurlijk

Door: Jan van Lijf

D66 is een pro-Europese partij en dat willen wij uitdragen. In dit jongste nummer van Enschede66 stellen wij het onvermijdbare van grensoverschrijdende samenwerking op lokaal en op regionaal niveau in een Europa zonder grenzen centraal. De betrokken grensgebieden zullen elkaar moeten vinden in nauwere samenwerking.

Vele burgers van onze Euregio werken hier, brengen hun kinderen hier naar school, maken gebruik van ons lokaal voorzieningensysteem zoals de prikpoli voor zuigelingen van de GGD, maar wonen over de grens in Duitsland. Willen wij dit als gemeenschap – men betaalt niet echt mee aan de gemeentebelastingen - volhouden of moeten we hier in het licht van verdere bezuinigingen op onze gemeentebegroting paal en perk aan stellen? Vragen die gesteld moeten en kunnen worden en om opheldering vragen.

Het huidige College van B&W, gesteund door een comfortabele meerderheid in de Gemeenteraad, lijkt steun te geven aan een commerciële doorstart van de luchthaven Twente, terwijl er op amper 65 km afstand over de grens met Duitsland een moderne luchthaven in gebruik is. De gevolgen voor ons leefmilieu en ons groene Hart in Twente en daarmee onze luchtkwaliteit komt hierdoor verder onder druk te staan. Want een steeds maar uitdijende luchthaven om kostendekkend te zijn, leidt onmiskenbaar tot een ontsluiting van de luchthaven aan de A1 dwars door ons kostbare natuurgebied.

Zonder private partner wordt dit overigens een kostbaar project en de vraag is of dit wel haalbaar is. Wat is ons antwoord als de luchthaven bijvoorbeeld een dependance

wordt van Schiphol, over hoeveel lucht-bewegingen praten we dan en wat zijn de gevolgen voor het woongenot van burgers in de aanpalende woonwijken in Enschede, in Hengelo en in Oldenzaal? Een nieuwe kans voor onze stad om dit bijvoorbeeld door een referendum aan de bevolking voor te leggen, maar dan met alle feiten en gevolgen open op tafel, bijvoorbeeld via publieke voorlichtingsbijeenkomsten.

Meer en meer steunt ook het huidige kabinet van CDA, PvdA en Christenunie het principe dat lokale overheden zelf verantwoordelijk worden voor een adequaat besteed zorgbudget. Sinds kort zijn er nieuwe voorstellen voor een beperking van de AWBZ voor ouderen die teveel gebruik maken van het beschikbare gehandicaptenbudget. Als constatering misschien terecht, maar waar blijft het perspectief op meedoen aan onze samenleving voor deze doelgroep? Als dit louter een bezuiniging is en er geen alternatief wordt geboden voor een manier waarop zij wel zicht op perspectief en verdere ontplooiingskansen krijgen, leidt dit alleen tot verdere uitholling van mogelijkheden en verschraving van kansen voor ouderen. Deze groep heeft onze samenleving wel opgebouwd, maar betaalt zo de prijs voor een ander beleid. D66 heeft ook verantwoordelijkheid gedragen voor forse bezuinigingen op de sociale zekerheid en het nieuwe zorgstelsel, maar een verdere uitholling van de AWBZ voor ouderen is wel erg kort door de bocht. Of sturen wij onze ouderen en gehandicapten maar de grens over om daar hun heil te zoeken?

Het 'Hervormingsverdrag': Wat is het waard?

Europarlementariër Sophie in 't Veld geeft haar visie

Door: Sophie in 't Veld

Terwijl de Europeanen zorgeloos vakantie vieren, werkt een legertje juristen in alle stilte aan de tekst van het nieuwe EU Verdrag. In juni kwamen de regeringsleiders onder de bezielende leiding van Angela Merkel na moeizame onderhandelingen tot overeenstemming over een nieuwe grondslag voor de Europese Unie. De onverkwikkelijke koehandel tussen de Lidstaten had iets weg van de Drie Dwaze Dagen in het bekende warenhuis, met graaiende, hebberige regeringsleiders die allemaal iets uit de koopjesbak wilden bemachtigen en daarmee triomfantelijk huiswaarts keerden, Europa enigszins verformfaaid achterlatend.

Het nieuwe Verdrag moet voor het einde van dit jaar worden aangenomen, en vervolgens geratificeerd door alle 27 Lidstaten. Het nieuwe Verdrag kan dan meteen na de verkiezingen voor het Europees Parlement in juni 2009 van kracht worden.

De grootste winst zit op het terrein van politie- en justitiesamenwerking (artikel 29 uit het EU Verdrag, voor de liefhebbers). Met het nieuwe Verdrag wordt besluitvorming op dit terrein eindelijk efficiënt en democratisch. Boeven profiteren gretig van de open grenzen en nieuwe communicatietechnologie, en veiligheid is dan ook een gebied dat snel aan belang wint in Europa, en in de contacten met derde landen. Dit terrein is nu formeel nog nationale bevoegdheid, maar in de praktijk wordt een groot deel van het beleid allang op Europees niveau besloten. De strijd tegen grensoverschrijdende misdaad en terrorisme kan natuurlijk ook veel beter Europees worden gevoerd. Maar de jacht op schurken vereist slagkracht, terwijl goede democratische controle tegelijkertijd moet zorgen dat de burgerrechten en de rechtsstaat niet sneuvelen. Nu heeft elk land nog steeds een veto op dit terrein, en is er geen democratische controle door het Europees Parlement. Regeringen proberen de verlammeende veto's te omzeilen door informeel en achter gesloten deuren afspraken te maken. Nationale parlementen hebben hierop geen enkele grip meer. In het nieuwe Verdrag wordt dit Europees beleid, waarbij de Lidstaten in de Raad met meerderheid besluiten, en het Europees Parlement volledig medewetgever wordt. Dit is dus een enorme sprong voorwaarts voor de veiligheid, voor de burgerrechten en voor de democratie.

De grootste misser is dat het Handvest voor de Grondrechten niet wordt opgenomen als integraal onderdeel van het EU Verdrag. Er wordt nu volstaan met een verwijzing naar het Handvest. De onderhandelaars bezweren ons dat de Grondrechten hetzelfde juridische gewicht behouden, maar de deskundigen zijn daar nog helemaal niet van overtuigd. (Als, zoals de onderhandelaars beweren, er niets verandert, vraag je je toch af waarom het er dan zonodig uit moest). Het verwijderen van het Handvest van de Grondrechten is vooral een niet mis te verstaan politiek signaal. De Lidstaten hebben ook een "opt out" door Groot Brittannië geaccepteerd, en een verklaring van Polen dat de Grondrechten niet van toepassing zijn op o.a. familierecht en zaken van publieke moraal. (Lees: een vrijbrief om homo's te discrimineren en abortus te criminaliseren). Terwijl in maart bij de 50ste verjaardag van de Europese eenwording de regeringsleiders nog grote woorden spraken over Europa als gemeenschap van waarden, hebben diezelfde regeringen in juni een kans gemist om de rechten van Europese burgers ook daadwerkelijk afdwingbaar te maken.

Het is trouwens ironisch dat uitgerekend de Nederlandse regering, onder druk van de SP, aandrang op het verwijderen van het Handvest van de Grondrechten. Een Socialistische Partij als drijvende kracht achter het torpederen van rechten van werknemers is weer eens iets nieuws.....

Intussen worstelt het Nederlandse kabinet met de vraag of het nieuwe Verdrag aan de Nederlandse bevolking moet worden voorgelegd in een referendum. De keuze laten ze, heel laf, over aan de Raad van State. Flauwekul: als de regering zelf overtuigd is van het behaalde resultaat, moet ze de Nederlandse bevolking daar ook van kunnen overtuigen.

D66 heeft met volle overtuiging campagne gevoerd voor de Europese Grondwet, en het is treurig dat veel van de goede punten uit die Grondwet zijn gesneuveld. Maar een aantal goede punten zijn overeind gebleven, zodat het nog steeds de moeite waard is om dit nieuwe Verdrag te ondersteunen. Maar voor een sterk Europa, toegerust voor de uitdagingen van deze tijd is méér nodig. D66 is De Partij met visie en ambitie voor Europa en de Europeanen. We gaan de komende jaren met dubbele energie werken aan een beter Europa!

Meer informatie over Sophie in 't Veld en haar werk in Europa: www.sophieintveld.nl

Don't go Double Dutch

Door: Hilde Agterbos

"I hate you hardly welcome"; "I am the state secretary for the inside and I'm having my first period"; "May I thank your cock for this lovely dinner" – uitspraken door prominente Nederlanders in het buitenland, die – *no doubt* – geen idee hadden wat hun woorden betekenden.

Onze oud-burgemeester Mans zei het al onlangs in een tv-programma naar aanleiding van de vuurwerkcramp: "Je denkt, ik ken de taal wel, ik doe dat wel even." Dat deed-ie ook: "Ich habe es nicht gewußt" – goed Duits weliswaar, maar ook behoorlijk beladen. En eindeloos werden zijn woorden herhaald op de Nederlandse en buitenlandse tv-stations. Niks mooiers toch, dan een prominent die de mist in gaat? Mans: "Ijdelheid? Misschien. Domheid, zeker. Nu zeg ik altijd: haal er maar een tolk bij."

En terecht. Nederlanders mogen dan een traditie hebben om zich overal ter wereld te kunnen handhaven, in Europa vallen we gemakkelijk door de mand. We denken dat we onze talen spreken, in werkelijkheid brabbelen we ze. Nog steeds scoren we beter dan veel landen in Europa, met name wat betreft onze kennis van Engels. Maar als het gaat om Duits, Frans of Spaans? Wat betreft deze drie op-één-na-grootste talen in Europa worden we voorbijgestreefd door landen als België, Italië, Polen, Tsjechië, Denemarken en Finland. In de laatste Europese onderzoeken naar talenkennis is Nederland van een topositie gekelderd naar een middenmoter. Het is gerechtvaardigd om te denken dat in Nederland een soort arrogantie heeft postgevat. Een gevoel van "we kunnen het wel en ze verstaan ons wel" – met het soort tenenkrommende uitspraken als bovenstaande tot gevolg. Misschien toch niet zo'n gek idee, dat vertalerscircus in onze EU.

Sterker nog, het gaat vaak niet alleen om taal. Taal is een voertuig van gedachten, gevoelens, van gemeenschappelijke normen en waarden. Maar meer nog wordt gemeenschappelijkheid doorgaans weergegeven door de sociale context: gewoonten, gezichtsuitdrukkingen, bewegingen, gebaren – allerlei sociale aspecten van al onze Europese culturen, van Polen tot Schotland en van Cyprus tot Finland, maar ook van high-society tot arbeidersmilieu, van jong tot hoogbejaard, en – voor een groot deel van Europa – van voor én na de Val van de Muur (1989).

Je moet – als Nederlander – niet gek staan te kijken dat een vergadering in Italië gewoon anderhalf uur later begint. Laat staan dat je moet verwachten dat de – zojuist uitgedeelde – agenda enig houvast geeft over het verloop ervan. Maar... ook de verwachte eindtijd zal bijna nooit worden gehaald: je bent niet om half 6 terug in je hotel, 8 uur is waarschijnlijker. Als Italiaan moet je daarentegen er niet versteld van staan dat zo tegen vijven een aantal Noord-Europeanen het wel voor gezien houden, hun boeltje inpakken en richting hotel vertrekken. Of dat je in Nederland of Noorwegen getraceerd wordt op een lunch met broodjes kroket of braadworst, kaas, ham en melk erbij in het bedrijfsrestaurant, die na een kort halfuurtje eindigt met een kwartiertje lopen door het bos; terwijl je rekent op een drie-gangen-diner met een alcoholische versnapering erbij in een plaatselijk toprestaurant, die minimaal twee uur tijd in beslag neemt.

Speciale aandacht verdienen onze Oost-Europese landen. Hoewel de jongeren (-30) zich de westerse manieren van denken redelijk hebben eigen gemaakt, moet je – als Nederlander – toch niet verbaasd zijn dat na afloop van een vergadering, waarin iedereen het met elkaar eens leek te zijn, mensen uit Oost-Europa ineens subtiele maar persistente bezwaren gaan maken. Tijdens de vergadering hebben ze geen woord geuit, geen enkele kritische noot, hooguit een aarzeling – en dit is belangrijk. In de communistische tijd kon kritiek zelfs de dood betekenen. Als je je dát realiseert, lees je beter de lichaamstaal van mensen uit deze contreien, en kun je er beter op inspelen. Niet rechtstreeks vragen, zoals wij in Nederland geneigd zijn te doen – want op zo'n directe vraag krijg je toch een ontwijkend antwoord – maar in een informeel één-tweetje kijken waar het werkelijke probleem zit.

Voor Nederlanders geldt in het algemeen en in Europa in het bijzonder: wij staan bekend als ronduit 'bot'. Wat wij – in onze eigen perceptie 'open, eerlijk en assertief' noemen, wordt in het buitenland veelal als 'bot' ervaren. We evenaren nog net niet de Russen in botheid, arrogantie en "insensitivity", maar we zijn er niet ver vanaf. We schreeuwen naar elkaar en lachen hardop in treinen, kerken en musea, waar je in de meeste landen in Europa toch de stilte dient te bewaren. We maken de meest ongevoelige en soms zelfs beledigende opmerkingen tegen mensen die gewoon hun werk doen. We vinden dat iedereen gewoon "normaal" moet doen, terwijl we niet doorhebben dat het in de ogen van degene met wie we praten absoluut abnormaal is hoe wij doen. We spreken iedereen met "jij" aan, ook in andere talen ("du", "tu") en we hebben niet door dat dat misschien niet op prijs gesteld wordt. Wij denken dat we beter af zijn door te zeggen wat we denken – en erger – door te doen wat we zeggen.

Elke keer dat ik op Schiphol landt, en dat is zo'n tien tot twaalf keer per jaar, kom ik wel zo'n zogenaamde open, eerlijke, assertieve Nederlander tegen, waardoor ik direct denk: "Was ik maar weer terug in het land waar ik vandaan kom." Niet dat ik wil wonen in Finland, Spanje, Oostenrijk, Duitsland, Groot-Brittannië of Frankrijk. Wel zou ik hier behandeld willen worden zoals daar, door personeel, door voorbijgangers, door iedereen. Als we wát willen in Europa, zullen we toch iets aan deze houding moeten doen. Tegen elke Nederlander die zich in Europa begeeft, zou ik willen zeggen: Blijf jezelf, maar spreek je talen en vooral: wees je bewust van de gevoeligheden van anderen. Don't go Double Dutch, leer je EURetiquette!

Citaten uit: "I always get my sin. Het bizarre Engels van Nederlanders." – M. Rijkens.

Grensoverschrijdende voor(oor)delen

De redactie van Ensched66 zoekt de Euregio op straat

Door: Joost Wery

De Euregio is een platform voor rond 140 regionale en lokale overheden. Aan Duitse en Nederlandse zijde. Van Coevoerden tot Münster, van Osnabrück tot Doetinchem, van Bocholt tot Hardenberg. De grensoverschrijdende kansen voor burgers, bedrijven, organisaties en aangesloten gemeenten verruimen. De welvaart en het welzijn in het grensgebied vergroten en het wederzijdse begrip bevorderen. Dat is wat de Euregio wil bereiken door op vele terreinen de krachten te bundelen.

In een grensstreek als Twente ligt Europa letterlijk naast de deur. Dit was voor de redactie van Ensched66 reden om eens zowel in Münster als in Enschede aan mensen op straat te vragen naar hun ervaringen met Europa, te beginnen met de eigen Euregio. We stelden vragen als: Steekt u regelmatig de grens over? Zo ja, naar welke plaatsen en waarom? Wat vindt u van het buurland en zijn bewoners? Kent u de Euregio en weet u wat de Euregio doet? Wat zou de Euregio voor beide grensstreken kunnen betekenen en hoe kan de Euregio en Europa uw eigen leven vergemakkelijken?

Kortom: Lukt het de Euregio in de praktijk haar doelstellingen waar te maken?

Hoewel ons onderzoekje vanwege het beperkte aantal respondenten niet helemaal als representatief kan worden gezien, geeft het toch een aardig beeld van wat men hier en over de grens van de Euregio en van elkaar denkt.

In Münster kwamen de ondervraagden uit heel Noord- en West-Duitsland, van Lübeck tot Kassel. Slechts een klein deel kwam uit Münster zelf. In Enschede lag dit anders. De meerderheid kwam uit Enschede zelf. Daarnaast waren ook enkele mensen die afkomstig waren uit de regio, zoals uit Borculo, Almelo en Haaksbergen bereid onze vragen te beantwoorden.

Gemiddeld komen de ondervraagde Nederlanders vaker in Duitsland, dan de Duitsers omgekeerd in Nederland. De meeste Duitsers – afkomstig uit een groter gebied – gaven aan één à twee keer per jaar in Nederland te komen. In Enschede gaven de meesten aan zeker maandelijks een bezoek te brengen aan ons buurland, sommigen zelfs wekelijks.

De Enschede weekmarkt

Duitsers gaan vooral naar Nederland om te winkelen, zo komt naar voren uit onze steekproef. Als grensplaats is Enschede daarbij een grote favoriet: zelfs mensen uit het Ruhrgebied gaven aan regelmatig naar Enschede te komen. Vooral de weekmarkt in Enschede mag zich in een behoorlijke populariteit verheugen. Andere veel genoemde redenen zijn recreatie, waaronder vakantie, en cultuur. Nederlanders trekken vooral over de Duitse grens voor recreatie en ook om te winkelen. Uit eten gaan in Duitsland is populair onder de Nederlanders. Opvallend is, dat zowel in Münster als in Enschede het werk maar voor een enkeling reden was om naar het buurland te gaan. Voor diegenen vormden "klanten over de grens" de belangrijkste manier waarop zij met Duitsers c.q. Nederlanders te maken hadden.

Münster, inderdaad: mooie stad

De aangesproken voorbijgangers in Münster waren positief over Nederland. Ze vonden het een mooi land, waar het goed winkelen en vakantie vieren is. Verder riep ook het koningshuis enthousiaste reacties op. Geënquêteerde passanten in Enschede waren vooral te spreken over de mooie steden. Nog altijd vindt men Duitsland een netjes en goed georganiseerd land.

In Münster liet een jongeman weten dat Nederlanders niet kunnen voetballen. De gezonde rivaliteit op dit gebied werd door hem met plezier gekoesterd. Nederlanders staan bij de Duitse burens bekend als open en los in de omgang, maar ook als goede handelslui. Nederlanders en Duitsers verschillen niet zoveel van elkaar, zo liet men aan beide kanten van de grens weten. Een enkele Duitser gaf de Nederlanders een groot 'compliment': "Die Niederländer sind wirklich grundlegende Menschen." De meningen van de Nederlanders over de Duitsers liepen meer uiteen. Duitsers worden vooral vriendelijk, gastvrij en correct genoemd, maar door sommigen ook als arrogant en onbeschoft ervaren.

Hindernissen bij grensoverschrijdend verkeer worden door bijna niemand ervaren. "Er is geen grens!" Eén Enschedeër liet weten dat de grenzen dicht moesten, hoewel hij zelf enige tijd in Duitsland had gewoond: "De Nederlandse regering verkwanselt het land.

De bekendheid met de Euregio was overigens in beide steden niet groot. In Enschede was het begrip 'Euregio' bekender dan in Münster. Dit zou te maken kunnen hebben met het feit dat de ondervraagden in Münster vaker van verder weg kwamen, maar ook met de situatie dat in Enschede infrastructuur de naam Euregio draagt. Tenminste één Enschedese betrok de term 'Euregio' alleen op het gelijknamige bedrijventerrein. In Münster kende men de Euregio vooral uit de media. Slechts enkelen – vooral in Enschede – hadden eigen ervaringen met de Euregio. Van de activiteiten van de Euregio was in Münster vooral de economische samenwerking en gezamenlijke natuur-ontwikkeling bekend. In Nederland werd vaker aangegeven, dat de Euregio een subsidiekanaal was en dat hier werd vergaderd en belastinggeld werd uitgegeven.

Uit eigen ervaring hadden sommige respondenten in Münster te maken gehad met de Euregionale fietspaden. In Enschede waren deze fietspaden ook bij een enkeling bekend. Verder kende men de Euregio onder andere van subsidie voor een muziekfestival en voor sportactiviteiten.

De vraag hoe de Euregio de twee grensgebieden zou kunnen versterken leverde waardevolle reacties op. Men pleitte in Münster voor taalcurssussen Nederlands en dan niet alleen voor scholieren. Verder werd aangegeven dat het praktisch zou zijn als er meer grensoverschrijdende busverbindingen zouden komen. In Enschede hoopte men samen met het Duitse achterland de lobby in Den Haag te kunnen versterken. In zowel Münster als in Enschede werd geopperd gezamenlijk sportieve en culturele evenementen te organiseren en Euregionaal te promoten. Een mevrouw in Münster hoopte dat men via de contacten in de Euregio over en weer elkaar meer punten bij het Eurovisie Songfestival zou kunnen bezorgen.

Europa en de Euregio zouden het leven van de burgers vooral makkelijker kunnen maken door bureaucratie af te schaffen en meer gelijke regelgeving in te voeren. De Euregio zou effectief ambtenaren van beide kanten van de grens met elkaar in contact moeten brengen. Ook voor uitwisselingsprogramma's en goedkope taalcursussen zou moeten worden gezorgd. In Münster werd ten slotte

door een enkeling gehoopt, dat Euregionaal coffeeshops zouden kunnen worden toegestaan.

Hoewel men als 'toerist' de weg over de grens goed kan vinden, lijkt er op andere terreinen voor de Euregio nog behoorlijk wat werk aan de winkel.

Meer informatie over de Euregio: www.euregio.nl

De weg naar de arbeidsmarkt loopt via het onderwijs... Ook voor Europa!

Door: Hilde Agterbos

De ambitie van Lissabon

In 2000 formuleerden de nu 15 lidstaten van de EU in Lissabon de ambitie dat Europa in 2010 de meest dynamische en concurrerende kenniseconomie van de wereld moet zijn (de Lissabon-doelstelling).

Ieder weldenkend mens weet dat-ie een goede opleiding moet hebben om kans te maken op een goede baan. Kortom, dat de weg naar de arbeidsmarkt via het onderwijs loopt, mag een open deur heten. Minder mensen weten dat dat ook voor Europa geldt: om één interne arbeidsmarkt tot stand te brengen, zal er zeker ook naar het onderwijs gekeken moeten worden. Immers, een gemeenschappelijke interne economie – zeker de meest dynamische en concurrerende ter wereld – veronderstelt een gemeenschappelijke arbeidsmarkt. En deze is er pas écht, als ook de onderwijsstelsels van de verschillende landen op elkaar afgestemd zijn. Dit geldt niet alleen voor de inrichting van onderwijs, maar vooral ook voor de resultaten: diploma's, kwalificaties en de erkenning daarvan in de verschillende landen.

Van Rome tot nu

Toen op 25 maart 1957 regeringsvertegenwoordigers van België, Nederland, Luxemburg, Duitsland, Frankrijk en Italië hun handtekeningen zetten onder het Verdrag van Rome en daarmee de EEG oprichtten, werd ook het belang van een gemeenschappelijk beleid voor onderwijs genoemd. Sinds Rome heeft Europa daarom voortdurend aandacht gegeven aan onderwijs, door verschillende subsidieprogramma's en door de instelling van CEDEFOP (het Europees centrum voor de

ontwikkeling van beroepsonderwijs) in 1975. In het begin waren de initiatieven vooral op het gebied van hoger (beroeps)onderwijs gericht, maar sinds 1993, bij de oprichting van de EU (verdrag van Maastricht), staat ook het middelbaar beroepsonderwijs en de bijbehorende arbeidsmarkt sterk in de belangstelling (Leonardo da Vinci-programma's). Met de verklaringen van Bologna (1999) en Kopenhagen (2002) zijn twee belangrijke stappen gezet op de weg naar vergelijkbaarheid van onderwijssystemen en diploma's: *Bologna* voor het hoger onderwijs, onder andere door de Europabrede invoering van de bachelor-masterstructuur en een Europees studiepuntenstelsel (ECTS) en *Kopenhagen* voor het (middelbaar en lager) beroepsonderwijs. In 2006 is het Levenlang Leren programma (LLP) in het leven geroepen, waarin de tot dan toe aparte subsidieprogramma's voor de verschillende soorten onderwijs zijn samengenomen. Voor het hele onderwijsveld - basis-, voortgezet, beroeps-, hoger en volwassenenonderwijs – zijn eenduidige doelstellingen ontwikkeld die moeten leiden tot beter, toegankelijker en vergelijkbaarder onderwijs in Europa. Volgens de Europese Raad in Barcelona (2002) zelfs tot een kwaliteitsreferentie op wereldniveau (alsof één Lissabon-ambitie al niet genoeg is).

Speerpunten

Het belangrijkste speerpunt in de Europese beleid voor onderwijs en arbeidsmarkt is mobiliteit. Voor een effectieve interne markt is het noodzakelijk dat werknemers gemakkelijk over de grens aan de slag kunnen. Daarnaast wordt breed ingezet op "leven lang leren" (lifelong learning). Dit gaat uit van de gedachte dat 'leren' niet ophoudt bij het diploma van school

of studie. Ieder mens leert gedurende de rest van zijn leven meer dan dat hij ooit via het formele onderwijs heeft geleerd. Ook zijn er steeds meer mensen die tijdens hun leven een flinke carrière-switch maken: slechts weinig vijftigers zijn nog steeds in het vak werkzaam waar ze vlak na hun school of studie in begonnen zijn. In het licht van de vergrijzing is dit speerpunt overigens niet verwonderlijk. Ten slotte staat 'competentiegericht leren' centraal: niet alleen kennis en vaardigheden zijn belangrijk bij het goed (leren) functioneren in een beroep of functie, vooral competenties – een combinatie van talent, kennis, vaardigheden, intuïties en houdingen – bepalen je succes.

Met deze speerpunten wil Europa de arbeidsmarkt flexibeler, duurzamer én groter maken. Maar... hoe maak je dit concreet? Naast stimuleringsprogramma's op het gebied van taalonderwijs – één van de Europese doelstellingen is dat elke inwoner tenminste twee vreemde talen kan spreken – zijn er verschillende initiatieven genomen om de verschillende nationale en regionale arbeidsmarkten op elkaar af te stemmen.

Initiatieven

Een belangrijke stimulans om de mobiliteit te verbeteren, zijn uitwisselingsprogramma's. In het hoger onderwijs zijn de Erasmusbeurzen redelijk bekend: hiermee kunnen studenten van het hbo of de universiteit een bepaalde periode (van 3 tot 12 maanden) in het buitenland studeren. Voor het middelbaar beroepsonderwijs zijn de Leonardo-mobiliteitsprogramma's voor hetzelfde doel ingesteld, met dat verschil dat deze 'beurzen' vooral gebruikt worden om stage te lopen in het buitenland. Op deze manier maken jonge mensen kennis met zowel leren als werken in het buitenland – omdat de stagebegeleiding vaak door een school in datzelfde buitenland wordt gedaan. Euroguidance is een organisatie die werken en leren in het buitenland kan faciliteren, met behulp van scholen. Een website als workplacement.nl (vrucht van een Nederlandse subsidie) lijkt resultaat te sorteren, mede door de medewerking van direct betrokkenen, zoals werkgevers, werknemers, en docenten.

Maar met het stimuleren van uitwisseling alleen, bewerkstellig je nog niet één open Europese arbeidsmarkt. Belangrijk is dat leeren en werkervaringen op Europees niveau vergelijkbaar zijn en erkend worden. Daarom is er sinds kort het Europese Kwalificatie Raamwerk (EQF). Het EQF is een classificatiesysteem van niveaus van basisonderwijs tot post-universitair, die systematisch beschreven worden in termen van leeruitkomsten: kennis, vaardigheden en competenties. Via dit systeem kunnen opleidingen, kwalificaties en diploma's uit verschillende landen (met elk hun eigen onderwijssysteem) aan elkaar 'gelinkt' worden – zo wordt duidelijk wat precies de verschillen en de overeenkomsten zijn tussen opleidingen in verschillende landen en/of regio's. Althans, dat is het idee. Op dit moment wordt er veel onderzoek gedaan naar de manier waarop deze afstemming precies moet plaatsvinden. Europabrede kwalificaties worden ontwikkeld voor (internationale) beroepsopleidingen, nationale kwalificatiesystemen hervormd naar de EQF en in verscheidene beroepssectoren worden gezamenlijke richtlijnen geformuleerd om de EQF-criteria voor de niveaubepaling van kennis, vaardigheden en competenties te ontwikkelen.

Een andere weg is de invoering van ECVET: Europese Credits voor beroepsonderwijs (VET is de Engelse afkorting voor beroepsonderwijs: Vocational Education and Training). Naar voorbeeld van het ECTS (European Credit Transfer System) voor het hoger onderwijs wordt nu geëxperimenteerd met het internationaal toekennen van studiepunten aan (onderdelen van) beroepsopleidingen. Met ECTS en ECVET kan een Nederlandse leerling/student een deel van de opleiding in het buitenland doen, zonder dat dat verlies van studietijd oplevert. Wat geleerd is in het buitenland telt mee voor het Nederlandse diploma. Op termijn zullen ECTS en ECVET overigens nauw op elkaar moeten gaan aansluiten, zelfs opgaan in één systeem dat direct gerelateerd is aan het EQF. Zo ver is het nog lang niet.

Tot slot is er EuroPass: een 'paspoort' voor werken en leren in het buitenland. EuroPass is een set van gestandaardiseerde documenten, waarin kennis, vaardigheden, competen-

ties en kwalificaties van een persoon systematisch zijn genoteerd. EuroPass omvat naast een Europees CV, diploma-supplementen en een taalportfolio. Hiermee kunnen onderwijsinstellingen én werkgevers gemakkelijk zien wat iemand kan.

Conclusie

Of Europa met deze initiatieven de Lissabon-ambitie gaat halen, is twijfelachtig. Maar net als de invoering van de Euro, zal een betere afstemming van onderwijssystemen Europa zeker geen windeieren leggen. In onze Euregio werpt het EU-beleid zijn vruchten al af: het aantal aanmeldingen van over de grens voor de UT en de Saxion Hogeschool zit nog steeds in de lift. Ook het ROC van Twente krijgt steeds meer leerlingen uit Duitsland. Dat 'wij' in Nederland minder geneigd zijn om in

Gronau, Münster of Osnabrück te gaan studeren, kan dan ook opgevat worden als een signaal om het Euregionale grensverkeer ook vanuit deze kant van de grens meer te stimuleren.

Meer informatie:

www.europa-nu.nl
www.ec.europa.eu/
eur-lex.europa.eu/nl/index.htm
www.leonardodavinci.nl
www.workplacement.nl
www.nuffic.nl
www.cedefop.eu
www.trainingvillage.gr
www.euroguidance.nl
www.europass.nl

AgenD66

Dag	Datum	Tijd	Activiteit - Locatie
donderdag	30. aug	19:30	FV D66 Enschede - ENSCHEDE: Stadhuis, k75
vrijdag	31. aug		Proef Eet - ENSCHEDE: Oude Markt
zaterdag	1. sep		Proef Eet - ENSCHEDE: Oude Markt
zondag	2. sep		Proef Eet - ENSCHEDE: Oude Markt
maandag	3. sep	19:00	Stedelijke Commissie - ENSCHEDE: Stadhuis, k77
		20:00	Officiële oprichting ONE - ENSCHEDE: Bibliotheek
dinsdag	4. sep	19:30	Stadsdeelcie Oost - ENSCHEDE: op locatie
woensdag	5. sep	20:30	BV D66 Enschede - ENSCHEDE: Café De Zon
donderdag	6. sep	13:00	Herdenking Razzia 1941 - ENSCHEDE: Synagoge
vrijdag	7. sep	8:00	Deadline Ontvangst Congresvoorstellen
		9:30	Opening Statenjaar - ZWOLLE: Provinciehuis
zaterdag	8. sep		Open monumentendag - ENSCHEDE: Centrum
		15:00	Opening politieke seizoen (fietstocht/borrel) - ENSCHEDE
zondag	9. sep		Open monumentendag - ENSCHEDE: Centrum
		14:30	Het Jaar van de 18e eeuw': lezing "Schrijven" - Arianne Baggerman & Rudolf Dekker - ENSCHEDE: Rijksmuseum Twenthe
maandag	10. sep	19:00	Raad: Thema-avond - ENSCHEDE: Stadhuis, raadzaal
dinsdag	11. sep	19:00	Stadsdeelcie Centrum - ENSCHEDE: op locatie
woensdag	12. sep	9:30	Statencommissies - ZWOLLE: Provinciehuis
donderdag	13. sep	10:00	Ontvangst Tweede Kamerleden in Twente - locatie onbekend
		19:30	FV D66 Enschede - ENSCHEDE: Stadhuis, k75
vrijdag	14. sep	10:00	Ontvangst Tweede Kamerleden in Twente - locatie onbekend
		12:30	Bestuurdersweekend D66 - NUNSPEET: Vennendal
zaterdag	15. sep	8:30	Bestuurdersweekend D66 - NUNSPEET: Vennendal
maandag	17. sep	19:00	Stedelijke Commissie - ENSCHEDE: Stadhuis, k77

Dag	Datum	Tijd	Activiteit - Locatie
dinsdag	18. sep		Prinsjesdag - DEN HAAG: Ridderzaal
		19:30	Stadsdeelcie West - ENSCHEDE: locatie
maandag	24. sep	19:00	Raadsvergadering - ENSCHEDE: Stadhuis, raadzaal
maandag	24. sep	19:00	Raadsvergadering - ENSCHEDE: Stadhuis, raadzaal
dinsdag	25. sep	19:30	Stadsdeelcie Zuid - ENSCHEDE: locatie
woensdag	26. sep	18:00	Statenvergadering - ZWOLLE: Provinciehuis

Colofon

Redactie:

Hilde Agterbos, T: 06 511 79 581, agterbos@planet.nl

Joost Wery, T: 06 471 24 525, j.wery@d66enschede.nl

Bijdragen:

Jan van Lijf, T: 06 474 88 977, janvanlijf@home.nl

Sophie in 't Veld, sophie.intveld@europarl.europa.eu

Joost Wery

Hilde Agterbos

Aanmelden of afmelden voor deze nieuwsbrief: j.wery@d66enschede.nl

